

ARTURO GAYA ■ PERIODISTA, MÚSIC I ESCRIPTOR

‘Hi ha històries que viatgen per l'Ebre’

MARINA PALLÁS CATURLA

- Sempre pensem que un riu va cap avall?
- La proposta que em van fer des d'Angle Editorial forma part d'una col·lecció de guies de viatge «secretes», des del punt de vista d'una persona que viu al Sud, on desemboca l'Ebre. Podia parlar molt bé de la meua terra, però si volia conèixer més, havia d'anar cap amunt. Fer un viatge per l'Ebre era una pujada per a mi.

- Llavors és personal.
- Sí, està escrita des del punt de vista personal de vivències, records i viatges i allà on no hi havia estat hi he anat ara.

- Què hi conté?
- El tram baix de l'Ebre està documentat a través de les meues vivències; ha sigut un traure la pols als records. De les altres zones més altes de l'Ebre, Saragossa, Fontibre, he anat a informar-me expressament. Són històries que pugen i baixen per l'Ebre. Anècdotes, curiositats, llegendes. Per exemple, que Iber, besnet de Noè, va donar nom al riu i la península; que el pont d'Amposta és cosí germà del de Brooklyn, o per què els flamencs són de color rosa.

- Per què?
- El plàncton que mengen té carotenoide.

- Això ja és científic.
- També n'hi ha, però sense cap dogma.

PERFIL

Arturo Gaya (Tortosa, 1956), també conegut com a Quico el Célio del grup folklòric musical Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, és músic i periodista. És coautor de diversos llibres signats pels Quicos i d'un relat dins del recull ‘El brogit de l'Ebre’. El 29 d'octubre a la llibreria La 2 de Viladrich de Tortosa presentarà el seu primer llibre ‘L'Ebre, un riu que fa pujada’.

- No pretenies trencar mites.
- Quan expliques una llegenda, sempre hi haurà algú que et dirà que no és certa. No fas afirmacions categòriques. Per exemple, també parlo de la suposada tortosinitat de Colom, perquè el barri de Ferreries es deia Gènova. Jo ho explico, no ho afirmo. I també diuen que Colom era una dona de la Cava.

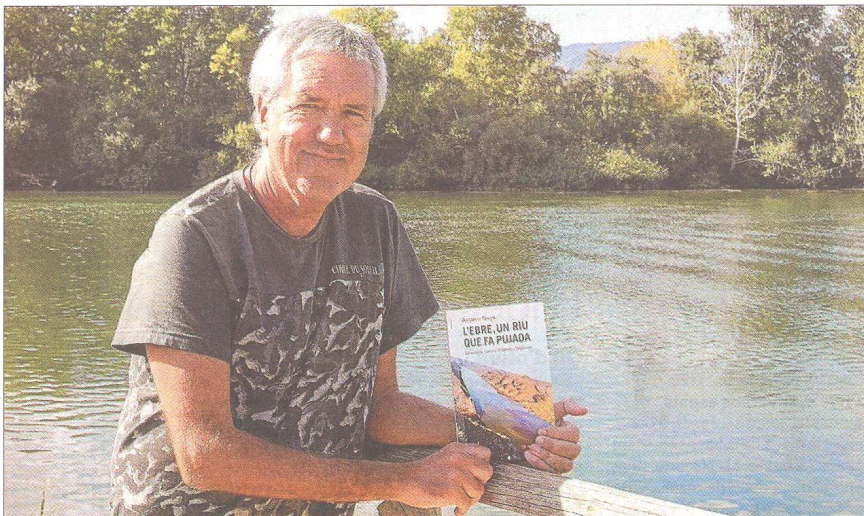
- Veig humor.
- Moltíssim, i molta ironia. Tot hom quan viatja i fa la seua interpretació de la història sempre hi ha una part d'ironia, que també és necessària.

- Has intentat dignificar la tradició oral?

- Sí, són històries que es contenen de pares a fills, però moltes vegades no acaben de quedar escrites perquè la gent vol una comprovació científica o un document i s'ignoren, però tenen molt de valor perquè pertanyen al poble i a la cultura popular.

El llibre també està dedicat a tota aquella gent que ha cridat ‘lo riu és vida’

La presentació de llibre el 29 d'octubre serà a càrrec de Manolo Tomàs, de la PDE. FOTO: JOAN REVILLAS

- Surt Quico el Célio?
- La jota és la música per excel·lència de l'Ebre i és el fil conductor del llibre perquè arreu hi ha històries contades a través de la jota. Apareixen els meus companys i altres cantautors molt compromesos.

- Tenim algun agermanament els del sud de l'Ebre amb els del nord més enllà del riu?
- Deltebre està agermanada amb Reinosà. Això és el primer. De la mateixa manera que tenim el campanar de Faió dins el riu, allà hi ha el pantà de Reinosà, amb un campanar enfonsat que li diuen la «catedral de les peces». Quan vas a una part de l'Ebre i dius que ets d'una altra,

sempre ets ben rebut. És important i bonic... També hi ha molts pobles aquí i allà que han hagut de sacrificar-se per l'energia i l'aigua.

- Hi ha constància de la lluita?
- Sí, amb la importància d'una nova cultura de l'aigua. Està dedicat a la gent que ha cridat «lo riu és vida», amb un capítol sobre els sediments del riu que ja no baixen, i una petita història de la Plataforma en Defensa de l'Ebre. Hi ha moltes ciutats sacrificades sempre per la mateixa causa, un bé comú que no tot hom comparteix. Transvasaments i pantans, sempre hi surten unes persones perjudicades, i quant al «comú» no és clar.